

КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ТАРАСА ШЕВЧЕНКА

ЗАТВЕРДЖУЮ

Ректор

Володимир БУГРОВ

УХВАЛА

Вченої ради Київського національного університету імені Тараса Шевченка

**“Науково-дослідницька робота
в Київському національному університеті імені Тараса Шевченка:
підсумки за 2021 рік та завдання на 2022 рік”**

від 17 січня 2022 року

Заслухавши та обговоривши доповідь проректора з наукової роботи Толстанової Г.М. **“Науково-дослідницька робота в Київському національному університеті імені Тараса Шевченка: підсумки за 2021 рік та завдання на 2022 рік”**, Вчена рада Київського національного університету імені Тараса Шевченка відзначає, що результати науково-дослідницької роботи за звітний період в цілому задовільні.

Наукову діяльність в Київському національному університеті імені Тараса Шевченка (далі – Університет) у 2021 році здійснювали **330** штатних співробітників НДЧ (у 2020 р. – 436 осіб, у 2019 р. – 466 осіб), з яких **220** – наукові працівники (у 2020 р. – 325 осіб) і **3 053** науково-педагогічні працівники (у 2020 – 2 950 осіб; у 2019 р. – 2 944 осіб). У виконанні НДР на умовах сумісництва були задіяні **421** особа (у 2020 р. – 296 сумісників), серед яких 224 науковці і 197 інженерно-технічних працівників (**117** докторів наук і **124** кандидати наук), а також **2** докторанти (у 2020 р. і 2019 р. – також по 2 докторанти), **22** аспіранти і **1** ад’юнкт (у 2020 р. – 19 аспірантів, у 2019 р. – 24 аспіранти) та **10** студентів (у 2020 р. – 8 студентів, у 2019 р. – 10 студентів). 50% від загальної кількості штатних наукових співробітників НДЧ працюють на хімічному (86 осіб) та фізичному (79 осіб) факультетах. У 2021 році розпочалося фінансування наукових напрямів (базове фінансування), що дозволило створити додаткові робочі місця для зарахування штатних співробітників НДЧ. Керівництво науково-дослідних підрозділів – лабораторій і секторів – здійснюють 5 докторів наук і 11 кандидатів наук відповідно до галузі знань; вчене звання мають 11 осіб.

Зміни, що впродовж кількох останніх років спостерігаються в організації виконання наукових досліджень в Університеті, а саме щорічне зменшення кількості штатних співробітників НДЧ на тлі майже пропорційного збільшення відсотка сумісників, стали цілком передбачуваним наслідком незахищеності посади наукового працівника в умовах нестабільного конкурсного фінансування і водночас викликом для адміністрації Університету і наукових керівників окремих тем і напрямів в частині збереження наукового потенціалу.

В Університеті функціонує 70 наукових шкіл в розрізі відповідних наукових напрямів, за якими Університет атестований в частині провадження наукової діяльності: «Математичні науки та природничі науки» – 26; «Біологія та охорона здоров'я» – 9; «Гуманітарні науки та мистецтво» – 14; «Суспільні науки» – 16; «Технічні науки» – 5. У 2021 році активізовано роботу щодо **оцінки ефективності діяльності наукових шкіл Університету**, зокрема приведено у відповідність усі

документи та розпочато процедуру атестації наукових шкіл Університету згідно з вимогами прийнятого у 2021 році Положення про наукові школи Київського університету імені Тараса Шевченка. На реєстрацію наукових шкіл цього року було подано 6 шкіл (3 від факультету психології та по 1 від економічного факультету, ННІ публічного управління та державної служби і Військового інституту).

Університет вирізняється з-поміж інших ЗВО країни **наявністю власної унікальної наукової інфраструктури**. Так, університетські наукові дослідження проводяться у відокремлених наукових підрозділах – у Канівському природному заповіднику, Ботанічному саду ім. академіка О.В. Фоміна, ННЦ «Інститут біології та медицини», Астрономічній обсерваторії, Інституті психіатрії, Міждисциплінарному аналітичному центрі Університету, науково-дослідних лабораторіях і секторах факультетів/навчально-наукових інститутів Університету, а також здійснюються тимчасово створеними науковими колективами. Важливою складовою організації науково-дослідницької роботи в Університеті стали центри колективного користування науковим обладнанням (ЦККНО). У звітному періоді унормовано діяльність університетських центрів колективного користування науковим обладнанням, зокрема затверджено Положення та Регламент діяльності ЦККНО «Новітні дослідницькі технології в біології і медицині», співзасновниками якого, крім Університету, виступають 7 вітчизняних ЗВО та НУ (*наказ МОН України про створення ЦККНО №1439 від 19.11.2019*), а також створено два нові локальні – ЦККНО «Лабораторія фізики та астрофізики високих енергій» (засновники ВІРГО-центр фізичного факультету і Астрономічна обсерваторія), ЦККНО «Сучасні технології дослідження речовини Землі та Сонячної системи» (засновники НДЛ «Теоретичної і прикладної геофізики», НДЛ «Мінерало-геохімічних досліджень» ННІ «Інститут геології»).

У звітному періоді **статус наукових об'єктів, що становлять національне надбання України надано (додатково до Колекції тропічних та субтропічних рослин Ботанічного саду ім. акад. О.В. Фоміна) ще трьом об'єктам Університету:** (1) Колекції інтродуцентів Ботанічного саду імені акад. О.В. Фоміна; (2) Фонду стародрукованих, рідкісних і цінних книжкових зібрань Наукової бібліотеки ім. М. Максимовича; (3) Горизонтальному сонячному телескопу Астрономічної обсерваторії (ГСТ АО) Університету (Постанова Кабінету Міністрів України від 10.11.2021 №1206). Два об'єкти Університету – Геологічний ландшафт та рослинно-тваринний комплекс Канівських дислокацій (у межах Канівського природного заповідника ННЦ ІБМ) і Колекція скам'янілостей едіакарію Геологічного музею Університету – ініціювали процедуру отримання цього статусу та отримали рекомендацію Вченої ради Університету у 2021 році.

Тематичний план науково-дослідних робіт Університету 2021 року сформували 75 науково-дослідних робіт (НДР), що виконуються **за кошти Державного бюджету України** (виконання 18 НДР розпочато у звітному періоді), з яких **57** – фундаментальні, **12** – прикладні дослідження, **2** – науково-технічні (експериментальні) розробки, **4** – наукові роботи молодих вчених. У межах кафедральної тематики **на безоплатній основі** упродовж 2021 року виконувалося 116 НДР, з яких 17 – зареєстровано в УкрІНТЕІ.

За кошти спеціального фонду було виконано 56 НДР та 18 міжнародних грантів/НДР в рамках міжнародного науково-технічного співробітництва. Варто зазначити, що університетські команди постійно розширюють своє міжнародне співробітництво в науковій сфері, зокрема у 2021 році укладено 11 нових договорів на виконання міжнародних проєктів. Серед підрозділів-лідерів за кількістю виконуваних

у 2021 році міжнародних проєктів слід відзначити фізичний факультет – 8 проєктів, факультет радіофізики, електроніки та комп'ютерних систем – 5 проєктів, Міждисциплінарний аналітичний центр Університету – 3 проєкти; по 2 проєкти виконують економічний і географічний факультети, ННІ права та міжфакультетська тема НДЧ; по 1 проєкту – ННІ «Інститут геології» та хімічний факультет. Кількість білатеральних проєктів Університету засвідчує високий результат, порівняно з іншими ЗВО країни. Слід відзначити активну участь у білатеральних проєктах д.фіз.-мат.н., професора Анатолія Веклича (ФРЕКС), який 2021 року виконує 3 проєкти, і д.ю.н., професора Ірини Ізарової (ННІ права), яка цього року виконує 2 проєкти. Також варто зазначити, що у 2021 році було реалізовано 1 загальноуніверситетський проєкт за кошти DAAD із запровадження всеукраїнської системи інтернаціоналізації в ЗВО під науковим керівництвом ректора Університету Володимира Бугрова. Виконання цього проєкту продовжено на період 2022-2023 рр.

У числі вітчизняних донаторів наукових досліджень Національний фонд досліджень України у 2021 році став основним джерелом наповнення спеціального фонду для фінансування виконуваних в Університеті НДР – 32 договори на виконання НДР. Лідером серед підрозділів Університету за кількістю виконуваних проєктів НФДУ у 2021 році став фізичний факультет – 9 грантів НФДУ.

У 2021 році загальні обсяги фактичного фінансування наукових досліджень в Університеті склали **216,875 млн грн**, що на **64,312 млн грн** більше порівняно з 2020 роком (у 2020 році збільшення становило **17,317 млн грн**). Таке зростання університетського наукового бюджету забезпечило надходження коштів: (1) для реалізації пріоритетних напрямів наукових досліджень (**19,354.3** млн грн – базове фінансування науки); (2) в обсязі **81,043.9 млн грн до спеціального фонду** науки, що в 2,3 більше порівняно з 2020 роком; (3) в обсязі **13,091 млн грн** від платних послуг Науково-консультаційного центру Університету (у 2020 році – 10,367 млн. грн).

Фінансування університетських наукових досліджень за рахунок загального фонду бюджету склало за **КПКВ 2201040** у 2021 році **103,015.3 млн грн** (106,91 млн грн – у 2020 р; 108,426.4 – у 2019 р.): **86,935.85 млн грн** на фундаментальні дослідження, **16,079.46 млн грн** – на прикладні, зокрема на науково-технічні (експериментальні) розробки.

Міжнародна грантова діяльність співробітників Університету залучила до університетського бюджету **7,17 млн грн**. На **фінансування 4 об'єктів, що становлять національне надбання** (у тому числі три унікальні наукові об'єкти, які набули цього статусу у 2021 р.), упродовж звітнього періоду спрямовано – **0,396 млн грн (у 2020 р – 0,4 млн грн)**. Також Університет отримав: **0,152 млн грн** згідно з угодою про надання дозволу на використання об'єктів права інтелектуальної власності; благодійну допомогу в обсязі **3,0 млн грн** для підвищення ефективності та якості географічних та геологічних досліджень; фінансування виплати стипендії КМУ в обсязі **0,3 млн грн**; Роялті від *American Mathematical Society* – **0,026 млн грн**.

Цьогоріч Університет майже досяг показника ефективності одиниця, який розраховується як співвідношення надходжень спеціального фонду до надходжень загального фонду Наука у відповідному році. У 2021 році цей показник зріс до **0,91** (0,43 – у 2020 р; 0,25 – у 2019 р.) та становить 26,545 тис. грн спецфонду НАУКА на 1 науково-педагогічного співробітника (11,952 тис. грн/1 НПС – у 2020 р). *Слід відзначити, що загальний показник ефективності для соціогуманітарних підрозділів вперше дорівнює природничим, що засвідчує правильну стратегію Університету щодо постійного мотивування соціогуманітарних підрозділів до більш активної наукової діяльності у конкурсному фінансуванні науки.* Так, у 2021 році

природничими підрозділами на 91,154.8 млн грн загального фонду бюджетних коштів було зароблено 61,746 млн грн до спеціального фонду, що склало 0,67 ефективності, тоді як соціогуманітарними підрозділами на 11,860.5 млн грн загального фонду зароблено 8,611.4 млн грн до спецфонду, що становить 0,72 ефективності. За ефективністю використання бюджетних коштів лідерами серед природничих підрозділів є географічний факультет – 2,14, ННІ високих технологій – 1,47, фізичний факультет – 1,0, механіко-математичний факультет – 0,91; серед соціогуманітарних: ННІ філології – 3,43, економічний факультет – 1,88, міжфакультетська тема НДЧ – 1,56. Особливо слід відзначити Університетську клініку (директор – проф. О.І. Черняк), Інститут психіатрії (директор – проф. І.Я. Пінчук), Міждисциплінарний аналітичний центр Університету (керівник – д.е.н. В.В. Вірченко), ННІ журналістики (керівник – проф. В.В. Різун), які, не маючи бюджетного фінансування, забезпечують наукові дослідження виключно за кошти спеціального фонду науки.

Важливим досягненням 2021 року стало **значне покращення наукової інфраструктури Університету**, зокрема, за ініціативою наукових керівників та апарату НДЧ, було ініційовано ремонт наукових лабораторій і приміщень, де розташовуються робочі місця виконавців НДР, та локацій ЦККНО з метою забезпечення належних умов для використання/інсталяції наукового обладнання, а також задля дотримання санітарних норм і вимог епідситуації, пов'язаної з пандемією. Ремонтні роботи виконувалися за рахунок накладних витрат грантів і коштів, що надійшли для забезпечення виконання досліджень за пріоритетними науковими напрямками. Зокрема покращено умови праці дослідників на фізичному, філософському, механіко-математичному факультетах, в ІВТ, ННЦ «Інститут біології та медицини», ННІ права, Університетській клініці та Інституті психіатрії. Також **було придбано 68 од. дороговартісного обладнання**, зокрема за кошти: грантів НФДУ – 35 од.; на виконання завдань пріоритетних наукових напрямів – 31 од.; для підтримки об'єктів національного надбання – 1 од.; держзамовлення – 1 од.

Попри значні наукові здобутки 2021 року, Університет повинен зосередити зусилля на забезпеченні позитивної динаміки і збереженні наукового потенціалу. Необхідними складовими тут є постійний пошук джерел фінансування наукових досліджень, а також підготовка кадрів вищої кваліфікації та формування кадрового резерву, адже ці процеси тісно взаємопов'язані.

У 2021 році завершилося виконання 51 держбюджетної НДР (44 – фундаментальні, 4 – прикладні дослідження; 3 – наукові роботи молодих вчених), що виконуються за рахунок видатків Державного бюджету України, на загальну суму 72,441.17 млн грн із 79 виконуваних у 2021 році. На конкурс МОН було подано та оцінено 88 проєктів на загальну суму 130,356.5 млн грн (68 проєктів фундаментальних досліджень, 19 – прикладних досліджень, 1 – науково-технічних (експериментальних) розробок). За результатами Конкурсу МОН 72 проєкти отримала високий бал (вище 75). На конкурс МОН наукових робіт молодих вчених було подано 18 проєктів, серед яких високий бал (вище 75) набрали 5 проєктів, але жодний із проєктів не отримує фінансування на 2022 рік за рішенням Конкурсної комісії МОН. Для порівняння: 2020 року було подано 10 проєктів, з яких фінансування отримав лише один проєкт молодих вчених хімічного факультету.

Отже, конкуренція за держбюджетне фінансування щороку зростає, що вимагає від Університету та його підрозділів нових оригінальних рішень, а саме зміни підходу до підготовки та експертизи проєктів на рівні Університету, адже у 50% випадків результати внутрішньої експертизи є завищеними порівняно з балами експертів у МОН України.

Щодо залучення можливих позабюджетних джерел на 2022 р. Цього року НФДУ було оголошено 3 конкурси проєктів з виконання наукових досліджень і розробок, на які науковими колективами Університету подано 57 проєктів: на конкурс 2021.01 "Наука для безпеки і сталого розвитку України" – 29 проєктів і 4 проєкти субвиконання; на конкурс 2021.02 "Передові дослідження в галузі математичних, природничих і технічних наук" – 18 проєктів та 2 проєкти субвиконання; на конкурс 2021.03 "Людина, суспільство, наука перед сучасними викликами: інноваційні дослідження в суспільно-гуманітарній сфері" – 10 проєктів. На початку грудня 2021 року оголошено результати конкурсу "Наука для безпеки та сталого розвитку України". Переможцями якого стали 57 проєктів, серед яких 4 – від дослідників Університету як організації-виконавця (економічний, фізичний та хімічний факультети, факультет психології), а також 1 грант, де Університет субвиконавець (ІВТ). Також було подано 9 проєктів на новий Конкурс наукових, науково-технічних робіт та проєктів, які фінансуються за рахунок зовнішнього інструменту допомоги Європейського Союзу для виконання зобов'язань України у Рамковій програмі Європейського Союзу з наукових досліджень та інновацій «Горизонт 2020». Основною вимогою для участі в конкурсі була попередня участь у проєктах «Горизонт 2020», що є унікальною нішею наукових команд Університету як лідера серед ЗВО за кількістю грантів такого типу. Університет лише у 2021 році був виконавцем 8 грантів у рамках реалізації програми «Горизонт 2020». Університетом подано 6 науково-технічних проєктів; 3 інфраструктурних проєкти для ЦККНО, та 1 проєкт, спрямований на підтримку інноваційної діяльності закладів вищої освіти й наукових установ.

Також університетські команди традиційно подають білатеральні проєкти та інші міжнародні гранти. У жовтні 2021 року було підписано Угоду про участь України у Рамковій програмі з досліджень та інновацій «Горизонт Європа» (2021-2027 роки) та Програми з досліджень та навчання Європейського співтовариства з атомної енергії «Євратом» (2021-2025 роки)». Університет через сектор проєктної діяльності НДЧ активно працює над популяризацією цієї фінансової можливості, а також почав роботу в напрямі створення тематичних міждисциплінарних наукових платформ.

У 2021 році підготовка наукових і науково-педагогічних кадрів здійснюється в Університеті за 40 ліцензованими спеціальностями у межах 15 із 29 діючих галузей знань, за 45 освітньо-науковими програмами (37 ОНП – акредитовані). У 2021 році відкрита нова ОНП «Теорія та методика навчання мов і літератур» за спеціальністю 011 Освітні, педагогічні науки. За результатами акредитації відбувся перегляд 34 ОНП з метою удосконалення та оновлення. Наукове керівництво аспірантами (ад'юнктами) наразі здійснюють 19 (4 %) академіків та членів-кореспондентів НАН України та інших галузевих академій, 397 (74 %) докторів наук, 120 (22 %) кандидатів наук.

Наразі в аспірантурі навчаються **1081 особа** (736 на денній і 345 – на заочній формі навчання) та **16 – в ад'юнктурі**, у докторантурі перебуває **39 докторантів** (у 2020 р. – 844 аспіранти, 18 ад'юнктів; у 2019 р. – 944 аспіранти, 17 ад'юнктів). На умовах контракту навчаються **367 аспірантів** та перебуває **один докторант** (у 2020 р. – 206 аспірантів, 1 докторант; у 2019 р. – 228 аспірантів, 7 докторантів). Контингент аспірантів і докторантів Університету у 2021 році **збільшився** на **367 осіб** (341 аспірант і 26 докторантів) внаслідок створення в Університеті нового підрозділу – ННІ публічного управління та державної служби. Слід звернути увагу на постійну тенденцію щодо переваги сфери соціогуманітарних наук: **76 %** (у 2020 році – **69%**) аспірантів

здобувають освіту в сфері соціогуманітарних наук, лише **24 %** (у 2020 році – 31 %) навчаються за природничим напрямом.

У 2021 році **183 аспіранти та 4 ад'юнкти** завершили навчання, з них **158** – за PhD підготовкою (**114 (72 %)** осіб – за соціогуманітарним напрямом, **44 (28 %)** – за природничим напрямом), **29** – за підготовкою кандидатів наук); **30** – достроково захистили дисертацію. Ефективність аспірантури і докторантури Університету у 2021 році склала 54% і 47% відповідно.

За результатами вступної компанії у 2021 році до аспірантури зараховано **255** осіб та **4** особи – до ад'юнктури, за державним замовленням на очну (денну) форму навчання зараховано **152 аспіранти**, за контрактом – **103** вступники (на денну форму – 22 особи, на заочну – 81 особа). До докторантури за державним замовленням зараховано **11** осіб, на умовах контракту зарахований **1** вступник факультету інформаційних технологій (спеціальність 126 Інформаційні системи та технології). Середній конкурс на одне місце державного замовлення до аспірантури склав **1,60** (у 2020 році – **1,84**). Найвищий конкурс був на спеціальність **122 Комп'ютерні науки** (факультет інформаційних технологій) – **5,0** осіб.

У 2021 році вперше був запроваджений **конкурс на стипендію «Родовід»**, який покриває всі витрати на контрактній формі навчання і передбачає оплату за публікації аспіранту.

Також у 2021 році був створений **каталог навчальних дисциплін, мова викладання яких – англійська**. До неї увійшли **72** навчальні дисципліни (**37** обов'язкових фахових дисциплін, **35** вибіркових дисциплін), що є перспективним у реалізації стратегії залучення іноземних аспірантів, яких наразі в Університеті 63, серед найбільш привабливих спеціальностей: 035 Філологія (14 аспірантів), 122 Комп'ютерні науки (6 аспірантів) та 126 Інформаційні системи та технології (5 аспірантів). *Також одним із перспективних напрямів подальшої діяльності Університету в частині підготовки наукових кадрів в аспірантурі є міжуніверситетські міжнародні угоди «Котютелі» для подвійного керівництва.* Відтак, на сьогоднішній день укладено 7 міжнародних угод (котютелів) з такими установами: по 1 угоді з Університетом Тулон (Université de Toulon), Університетом Лотарінгії (Université de Lorraine), Тулузьким університетом (l'Université de Toulouse), Університетом Анже (Université d'Angers), Університетом Клода Бернара Ліон 1 (Université Claude-Bernard Lyon 1, UCBL), Франція та 2 угоди з Університетом Норд (University of Nordland), Норвегія. Проведене у 2021 році з метою оцінки якості ОНП підготовки докторів філософії репрезентативне опитування 385 аспірантів (ад'юнктів) 2-4 років навчання та випускників 2020 року засвідчує в цілому позитивний результат, *проте спостерігається тенденція до зменшення кількості аспірантів з природничих напрямів, що призведе до поступової втрати науковців за цими напрямками. Це виклик і ризик, над яким повинні постійно замислюватися керівники відповідних підрозділів і надавати пропозиції щодо ефективних заходів на рівні Університету.*

У 2021 році атестацію наукових і науково-педагогічних кадрів в Університеті здійснювала 41 спеціалізована вчена рада з правом прийняття до розгляду та проведення захисту докторських і кандидатських дисертацій за 107 науковими спеціальностями 16 галузей наук. У постійно діючих спеціалізованих вчених радах Університету відбулося 248 захистів дисертацій: 83 – на здобуття наукового ступеня доктора наук, 165 – на здобуття наукового ступеня кандидата наук (у 2020 р. – 138 захистів: 59 докторських дисертацій і 79 кандидатських дисертацій). У разових спеціалізованих вчених радах Університету захищено 198 дисертацій на

здобуття ступеня доктора філософії (у 2020 році – 56), що свідчить про задовільний рівень імплементації в Університеті нових вимог до процедури захисту на здобуття ступеня доктора філософії. Згідно з рішеннями Вченої ради Університету видано 194 дипломи доктора філософії.

Слід зазначити, що в 2021 році відбулася реформа в частині процедури захисту дисертацій на здобуття наукового ступеня доктора наук, а саме введення в дію нових правил формування постійних спеціалізованих вчених рад та вимог до здобувачів. Відповідно впровадження нових вимог, а також формування нових постійно діючих спеціалізованих вчених рад стане одним із пріоритетних завдань Університету на 2022 рік.

Одним із ключових критеріїв оцінки ефективності наукової роботи Університету є наукометричні показники баз даних Scopus та Web of Science Core Collection, які враховуються при визначенні позиції Університету в міжнародних рейтингах QS World University Rankings, Times Higher Education та інших. Станом на 19.11.21 р. у **Scopus проіндексовано 21 972 документи** (зростання на 9,2 %, порівняно з минулорічним показником – 20 230); у **Web of Science Core Collection проіндексовано 20 626 документів** (зростання на 6,1%, порівняно з минулорічним показником – 19 428). Фінальні показники за звітний період ще формуються та уточнюються, оскільки не всі публікації поточного року наразі проіндексовано у НМБД Scopus і Web of Science Core Collection; остаточну кількість опублікованих документів за 2021 рік буде відображено у травні 2022 року. **H-index Університету у НМБД Scopus зараз становить 105** (показник збільшився на 6 позицій порівняно з 2020 р.). Важливим свідченням академічного лідерства Університету є те, що серед українських ЗВО **Університет очолює інституційний рейтинг публікаційної активності наукових установ – Nature Index 2021.**

Лідерами за публікаційною активністю залишаються природничі підрозділи Університету. *Проте Університет повинен дотримуватися правила «думаючи про кількість, зважай на якість», адже публікації у високорейтингових виданнях мають вищу ступінь довіри серед наукової спільноти і, відповідно, вищий рівень цитувань, що позначається на загальному науковому рейтингу Університету. Також Університет повинен реагувати на виклики часу, зокрема на парадигму «відкрита наука» – “open science” публікації є платними.*

У 2021 році портфоліо здобутків Університету було поповнено одним фаховим виданням категорії «А» (Modern Stochastics Theory and Applications, головний співредактор – професор, д.ф.-м.н. Мішура Ю.С.; співзасновник – Вільнюський університет) та 10 – категорії «Б». Відтак, **станом на 21.12.2021 р. до категорії «А» фахових видань належать 6 наукових журналів Університету, з них у Scopus індексуються 3, а Web of Science – 6 видань:** Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Геологія (Visnyk Taras Shevchenko National University of Kyiv. Geology – Web of Science); Здобутки астрономії та фізики космосу (Advances in Astronomy and Space Physics – Web of Science); Методи та об'єкти хімічного аналізу (Methods and Objects of Chemical Analysis – Web of Science/Scopus); Теорія ймовірностей та математична статистика (Theory of Probability and Mathematical Statistics – Web of Science/Scopus); Французько-український хімічний журнал (French-Ukrainian Journal of Chemistry – Web of Science), Modern Stochastics Theory and Applications – Web of Science/Scopus. До категорії «Б» в числі університетських фахових видань належать 50 наукових журналів; 42 наукові журнали – нефахові видання.

Важливим аспектом результативності наукової діяльності Університету є його інноваційна діяльність, яка на сьогодні – один із пріоритетів нашої держави. Станом на 20.12.2021 р. **Університет є власником 266 чинних охоронних документів на об'єкти права інтелектуальної власності (ОПВ)**, з яких 134 – патенти на винаходи, що становить 50,4 %; 71 – патенти на корисні моделі – 26,5 %; 4 – патенти на сорти рослин – 1,5 %; 2 свідоцтва на торгівельні марки – 0,75 %; 55 – свідоцтва про реєстрацію авторського права на твір – 20,8 % від загальної кількості ОПВ. За 2021 р. – 60 пакетів заявкової документації для отримання ОПВ було створено та належним чином оформлено, що на 76% більше у порівнянні з показником 2020 року (34 пакети). За 2021 р. було отримано 50 патентів/свідоцтв, поданих у попередні роки (48 патентів/свідоцтв – отримано в 2020 році). Варто зазначити, що активність отримання охоронних документів не повною мірою залежить від Університету; експертиза заявочної документації залежно від виду ОПВ проводиться відповідним державним відомством і триває від 3 місяців до 2,5 років.

Наявність ОПВ є важливим, але не головним критерієм рівня інноваційної діяльності. Найважливіше – активна робота із залучення інвесторів і партнерів до спільного впровадження власних результатів науково-технічних розробок. Протягом 2021 року Університет неодноразово скористався правом розпоряджатися своїми майновими правами інтелектуальної власності шляхом укладання ліцензійної угоди на користування 2 патентами ЄС та США і повного відчуження майнових прав на патент України сімейства патентів «Пептидоміметик з фотоконтрольованою біологічною активністю». У 2021 році реалізовано новий спосіб трансферу технологій шляхом укладання договору з ТОВ "НП" про передавання невиключних майнових прав на використання підручника «Сучасні методи органічного синтезу. Друге видання», що є службовим твором, тому виключні майнові права на нього належать Університету (автори – співробітники хімічного факультету Олександр Григоренко та Ольга Шабликіна). Роялті за цим договором Університет отримає у 2022 після опублікування підручника. Проте рівень інноваційної діяльності в Університеті потребує активізації. Одним із шляхів вирішення питання є запровадження обов'язкового курсу інноваційного підприємництва для аспірантів Університету, створення більшої кількості інноваційних лабораторій у співпраці з бізнесом тощо.

За звітний період розроблено й втілено інформаційні заходи щодо **популяризації наукових досягнень Університету**, зокрема налагоджено регулярне висвітлення наукових новин на офіційному сайті Університету, шпальтах газети «Київський університет» та видання МОН України «Світ» (в останньому надруковано чотири статті про видатних науковців Університету). Також презентовано артвиставку досягнень дослідників «#Наукапросто», яка нараховувала 30 фотоекспонатів, що стали основою університетського календаря на 2022 рік; уперше організовано та проведено навчально-інформаційні табори для науковців-стартаперів Science&Business Startup BootCamp і Demo Day (зібрано понад 150 учасників); на офіційній сторінці Університету у Facebook започатковано проєкт «#Наука в числах», який характеризує досягнення університетської науки за поточний рік. Водночас, аналіз наукової складової роботи 9 музеїв Університету різного профілю свідчить про недостатній рівень їх використання для популяризації і створення бренду Університету, що повинно стати одним із важливих напрямів роботи НДЧ у 2022 році. *Популяризація наукових досягнень повинна бути невід'ємною частиною діяльності вченого в сучасному конкурентному світі та одним із постійних завдань вченого Університету.*

Слід зазначити, що упродовж звітнього періоду питання наукової діяльності Університету неодноразово розглядалися на засіданнях Вченої ради; результатом їх обговорення стали ухвальні рішення, що є невід'ємною частиною реалізації загальної стратегії розвитку науки та інновацій в Університеті, зокрема: (1) «Галузеві диспропорції вступу до аспірантури та ефективність освітньо-наукових програм підготовки докторів філософії у Київському національному університеті імені Тараса Шевченка»; (2) «Про діяльність у сфері трансферу технологій у Київському національному університеті імені Тараса Шевченка»; (3) «Про відповідність наукових видань Університету вимогам МОН України щодо фахових видань категорії А»; (4) «Про результати вступної кампанії 2021 року і завдання щодо організації та забезпечення прийому абітурієнтів та здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії до КНУ імені Тараса Шевченка на 2022/2023 н.р.»; (5) «Про надання рекомендацій щодо внесення Колекції скам'янілостей едіакарію Геологічного музею Київського національного університету імені Тараса Шевченка до Державного реєстру наукових об'єктів, що становлять національне надбання України»; (6) «Про надання рекомендацій щодо внесення Геологічного ландшафту та рослинно-тваринного комплексу Канівських дислокацій (у межах Канівського природного заповідника ННЦ «Інститут біології та медицини» Київського національного університету імені Тараса Шевченка) до Державного реєстру наукових об'єктів, що становлять національне надбання України».

Пріоритетні завдання на 2022 рік:

1. Створення максимально сприятливих умов для університетських наукових колективів з метою підвищення рівня підготовки нових проєктних заявок для участі у міжнародних і національних конкурсах; досягнення високих якісних показників розвитку наукової діяльності шляхом виконання тематичного плану НДР на 2022 рік.

2. Підтримка у належному стані, оновлення університетської матеріально-технічної бази та оптимізація простору для проведення наукових досліджень і надання наукових послуг, зокрема шляхом розвитку центрів колективного користування науковим обладнанням Університету.

3. Моніторинг якості університетських наукових часописів та забезпечення їх фінансово-організаційної підтримки для включення до МНБД Scopus та/або WoS. Створення єдиної платформи університетських наукових видань.

4. Завершення акредитації 11 ОНП підготовки докторів філософії; послідовність кадрової політики, орієнтованої на підготовку наукової зміни з числа найкращих випускників аспірантури Університету, що передбачає залучення до аспірантури найбільш здібних випускників Університету та інших ЗВО.

5. Розбудова інноваційної екосистеми Університету для активізації процесів захисту об'єктів права інтелектуальної власності та їх подальшої комерціалізації; розширення участі студентів і молодих вчених Університету у розробленні бізнес-проєктів і створенні стартапів, зокрема з використанням потенціалу Корпорації Науковий парк "Київський університет імені Тараса Шевченка".

Зважаючи на вищезазначене, Вчена рада Університету **ухвалює:**

1. Доповідь проректора з наукової роботи Толстанової Г.М. «Науково-дослідницька робота в Київському національному університеті імені Тараса Шевченка: підсумки за 2021 рік та завдання на 2022 рік» взяти до відома та обговорити її матеріали на засіданнях кафедр і вчених рад факультетів/навчально-наукових інститутів Університету.

Відповідальні: декани факультетів/ директори навчально-наукових інститутів, завідувачі кафедр.

Термін виконання: до 15.02.2022 р.

2. Затвердити звіти про виконання науково-дослідних робіт, завершених у 2021 р., та звіти про виконання етапів перехідних НДР.

Відповідальні: проректор з наукової роботи Толстанова Г.М., начальник НДЧ Недибалюк О.А., начальник ПФВ, наукові керівники бюджетних тем і проєктів.

Термін виконання: до 31.01.2022 р.

3. Затвердити тематичний план НДР Університету на 2022 рік та забезпечити його якісне виконання.

Відповідальні: проректор з наукової роботи Толстанова Г.М., начальник НДЧ Недибалюк О.А., начальник ПФВ, наукові керівники бюджетних тем і проєктів.

Термін виконання: до 31.12.2022 р.

4. Забезпечити ефективність участі молодих наукових команд Університету у конкурсному відборі МОН України проєктів наукових робіт, науково-технічних (експериментальних) розробок молодих вчених.

Відповідальні: голова Постійної комісії Вченої ради з питань організації наукової роботи Вишва С.А., проректор з наукової роботи Толстанова Г.М., начальник НДЧ Недибалюк О.А., голова РМВ Університету Москвіна В.С., декани факультетів/ директори навчально-наукових інститутів, завідувачі кафедр.

Термін виконання: до 31.03.2022 р.

5. Переглянути зміст Комплексних наукових програм Університету в контексті пріоритетних напрямів рамкової програми «Горизонт Європа» та забезпечити ефективну участь університетських дослідницьких колективів у різних наукових програмах шляхом формування команд за подібною науковою тематикою в межах різних підрозділів.

Відповідальні: проректор з наукової роботи Толстанова Г.М., начальник НДЧ Недибалюк О.А., Науково-експертна рада Університету, наукові керівники бюджетних тем і проєктів, заступники деканів факультетів/директорів навчально-наукових інститутів з наукової роботи.

Термін виконання: до 30.04.2022 р.

6. Розробити план дій щодо підвищення популярності навчання в аспірантурі Університету для вступників в аспірантуру (ад'юнктуру) шляхом розроблення інформаційних матеріалів, участі у фестивалі КНУ ЕХРО-2022.

Відповідальні: проректор з наукової роботи Толстанова Г.М., начальник відділу підготовки та атестації наукових і науково-педагогічних кадрів Ткачук А.О., директор Центру комунікацій Литвиненко В.В., голова РМВ Москвіна В.С., декани факультетів/директори навчально-наукових інститутів, гаранті ОНП підготовки докторів філософії.

Термін виконання: до 01.06.2022 р.

7. Продовжити акредитацію ОНП підготовки докторів філософії та здійснити актуальне оновлення змісту ОНП PhD-підготовки відповідно до затверджених стандартів вищої освіти для третього (освітньо-наукового) рівня.

Відповідальні: проректор з наукової роботи Толстанова Г.М., проректор з науково-педагогічної роботи Гожик А.П., В.о. керівника сектору моніторингу якості освіти НМЦ ООП Щеглюк Д.В., начальник відділу

підготовки та атестації наукових і науково-педагогічних кадрів Ткачук А.О., декани факультетів/директори навчально-наукових інститутів, гаранті ОНП підготовки докторів філософії.

Термін виконання: до 31.12.2022 р.

8. Розробити модуль «Аспірант, ад'юнкт» в університетській електронній базі даних «Тритон» та ввести його в дію на факультетах/в навчально-наукових інститутах для забезпечення підготовки академічної довідки аспіранта.

Відповідальні: проректор з наукової роботи Толстанова Г.М., проректор з науково-педагогічної роботи Гожик А.П., директор НМЦ ООП Пижик А.М., директор ІОЦ Бойко Ю.В., вчений секретар НДЧ Караульна Н.В., начальник відділу підготовки та атестації наукових і науково-педагогічних кадрів Ткачук А.О.

Термін виконання: до 30.06.2022 р.

9. Продовжити проведення опитування аспірантів (ад'юнктів) з метою оцінки якості ОНП підготовки докторів філософії.

Відповідальні: проректор з наукової роботи Толстанова Г.М., В.о. керівника сектору моніторингу якості освіти НМЦ ООП Щеглюк Д.В., начальник відділу підготовки та атестації наукових і науково-педагогічних кадрів Ткачук А.О., завідувач навчальної лабораторії соціологічних та освітніх досліджень Лапіна В.В., декани факультетів/директори навчально-наукових інститутів, гаранті ОНП підготовки докторів філософії.

Термін виконання: до 01.06.2022 р.

10. Забезпечити імплементацію в Університеті нових нормативно-правових актів, що регламентують порядок присудження наукового ступеня доктора наук і освітньо-наукового ступеня доктора філософії та процедуру позбавлення та/або скасування рішення спеціалізованої вченої ради щодо присудження відповідного ступеня.

Відповідальні: проректор з наукової роботи Толстанова Г.М., вчений секретар НДЧ Караульна Н.В., начальник ПФВ, директор Центру комунікацій Литвиненко В.В., декани факультетів/директори навчально-наукових інститутів.

Термін виконання: до 31.12.2022 р.

11. Продовжити аудит стану матеріально-технічного забезпечення виконання науково-дослідних робіт в Університеті та розбудову наукової інфраструктури; забезпечити умови для ефективного функціонування Центрів колективного користування науковим обладнанням Університету.

Відповідальні: проректор з наукової роботи Толстанова Г.М., проректор з науково-педагогічної роботи (адміністративно-господарська робота) Федевич О.М., проректор з науково-педагогічної роботи (з фінансово-економічних питань) Білявська О.Б., начальник НДЧ Недибалок О.А., директор ІОЦ Бойко Ю.В., координатори ЦККНО, декани факультетів/директори навчально-наукових інститутів.

Термін виконання: до 30.06.2022 р.

12. Відновити сайт наукових публікацій Університету.

Відповідальні: проректор з наукової роботи Толстанова Г.М., начальник НДЧ Недибалок О.А., директор Наукової бібліотеки імені М. Максимовича Сербін О.О., директор ІОЦ Бойко Ю.В.

Термін виконання: до 31.05.2022 р.

13. Розробити та подати на затвердження Вченій раді Університету Положення про забезпечення академічної доброчесності в Київському національному університеті імені Тараса Шевченка.

Відповідальні: проректор з наукової роботи Толстанова Г.М., проректор з науково-педагогічної роботи Гожик А.П., члени робочої групи (розпорядження №110 від 02.11.2021 р.), голова Постійної комісії Вченої ради Вижва С.А.

Термін виконання: до 31.05.2022 р.

14. Продовжити роботу з популяризації наукових здобутків Університету у медійних проєктах «#Наукапросто», «#Наука в числах», “Дайджест найвпливовіших наукових розробок року”, “Життя в науці як воно є”, зокрема в газеті «Світ».

Відповідальні: проректор з наукової роботи Толстанова Г.М., проректор з науково-педагогічної роботи (зв'язки з громадськістю) Добржанська О.Л., начальник НДЧ Недибалюк О.А., директор ННІ журналістики Різун В.В., директор Наукової бібліотеки імені М. Максимовича Сербін О.О., голова РМВ Москвіна В.С., заступники деканів факультетів/директорів навчально-наукових інститутів з наукової роботи.

Термін виконання: до 31.12.2022 р.

15. Продовжити атестацію та моніторинг діяльності наукових шкіл Університету з метою посилення їх ролі у забезпеченні ефективності науково-дослідної роботи на факультетах/ в інститутах Університету.

Відповідальні: проректор з наукової роботи Толстанова Г.М., начальник НДЧ Недибалюк О.А., голова Постійної комісії Вченої ради Вижва С.А., Науково-експертна рада Університету, керівники наукових шкіл, заступники деканів факультетів/директорів навчально-наукових інститутів з наукової роботи.

Термін виконання: до 31.12.2022 р.

16. Забезпечити покращення інноваційного клімату в Університеті у світлі виконання ухвали Вченої ради від 07.06.2021 р. «Про діяльність у сфері трансферу технологій у Київському національному університеті імені Тараса Шевченка»

Відповідальні: проректор з наукової роботи Толстанова Г.М., начальник НДЧ Недибалюк О.А., директор Наукового парку Лущик С.В., голови Постійних комісій Вченої ради Ігнатюк А.І., Вижва С.А.

Термін виконання: до 30.06.2022 р.

17. Підвищити якість наукових видань Університету у контексті виконання ухвали Вченої ради від 06.09.2021 р. «Про відповідність наукових видань Університету вимогам МОН України щодо фахових видань категорії А».

Відповідальні: проректор з наукової роботи Толстанова Г.М., директор Наукової бібліотеки імені М. Максимовича Сербін О.О., начальник ПФВ, голова Постійної комісії Вченої ради з питань організації наукової роботи Вижва С.А., професор кафедри видавничої справи та редагування ННІ журналістики Женченко М.І.

Термін виконання: до 30.06.2022 р.

18. Інформацію про виконання ухвали заслухати на засіданні ректорату у лютому 2023 року.

19. Контроль за виконанням ухвали покласти на проректора з наукової роботи Г.М. Толстанова.